

ORDONANTA DE URGENTA nr. 16/2003 pentru modificarea si completarea Legii nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural national mobil.

Categoria: Muzee si colectii
Data publicarii in M.O.: 05.04.2003
Data introducerii: 21.03.2005

ORDONANTA DE URGENTA nr. 16 din 27 martie 2003 pentru modificarea si completarea Legii nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural national mobil

În temeiul art. 114 alin. (4) din Constitutie,

în concordanta cu prevederile Directivei Consiliului 93/7/CEE din 15 martie 1993 privind restituirea bunurilor culturale care au parasit ilegal teritoriul unui stat membru,

Guvernul României adopta prezenta ordonanta de urgenta.

Art. I

Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural national mobil, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 530 din 27 octombrie 2000, cu modificarile ulterioare, se modifica si se completeaza dupa cum urmeaza:

1. Alineatul (2) al articolului 1 va avea urmatorul cuprins:

"(2) Patrimoniul cultural national este alcatuit din:

a) bunuri cu valoare exceptionala, istorica, arheologica, documentara, etnografica, artistica, stiintifica si tehnica, literara, cinematografica, numismatica, filatelica, heraldica, bibliofila, cartografica si epigrafica, reprezentând marturii materiale ale evolutiei mediului natural si ale relatiilor omului cu acesta, ale potentialului creator uman si ale contributiei românesti la civilizatia universala;

b) bunuri culturale care fac parte din colectiile publice care figureaza în inventarele muzeelor, arhivelor si fondurilor bibliotecilor;

c) bunuri culturale care fac parte din inventarele cultelor religioase si ale institutiilor ecleziastice."

2. Articolul 3 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 3

Patrimoniul cultural national cuprinde:

1. Bunuri arheologice si istoric-documentare de valoare exceptionala, cum sunt:

a) descoperirile arheologice terestre si subacvatice, unelte, ceramica, inscriptii, monede, sigillii, bijuterii, piese de vestimentatie si harnasament, arme, însemne funerare;

b) elemente provenite din dezmembrarea monumentelor istorice;

c) marturii materiale si documentare privind istoria politica, economica, sociala, militara, religioasa, stiintifica, artistica, sportiva sau din alte domenii;

d) manuscrise, incunabule, carti rare si carti vechi, carti cu valoare bibliofila;

e) documente si tiparituri de interes social: documente de arhiva, harti si alte materiale cartografice;

f) obiecte cu valoare memorialistica;

g) obiecte si documente cu valoare numismatica, filatelica, heraldica: monede, medalii, ponduri, decoratii, insigne, sigilii, brevete, marci postale, drapele si stindarde;

h) piese epigrafice;

i) fotografii, clisee fotografice, filme, înregistrari audio si video;

j) instrumente muzicale;

k) uniforme militare si accesorii ale acestora;

l) obiecte cu valoare tehnica;

m) alte bunuri din aceasta categorie.

2. Bunuri cu semnificatie artistica, de valoare exceptionala, cum sunt:

a) opere de arta plastica: pictura, sculptura, desen, gravura, fotografie si altele;

b) opere de arta decorativa si aplicata din sticla, ceramica, metal, lemn, textile si alte materiale, podoabe;

c) obiecte de cult: icoane, broderii, orfevrarie, mobilier si altele;

d) proiecte si prototipuri de design;

e) materialele primare ale filmelor artistice, documentare si de animatie;

f) alte bunuri din aceasta categorie.

3. Bunuri cu semnificatie etnografica, de valoare exceptionala, cum sunt:

a) unelte, obiecte de uz casnic si gospodaresc;

b) piese de mobilier;

c) ceramica;

d) textile, piese de port, pielarie;

e) alte obiecte din metal, lemn, os, piatra, sticla;

f) obiecte de cult;

g) podoabe;

h) ansambluri de obiecte etnografice;

i) alte bunuri din aceasta categorie.

4. Bunuri de importanta stiintifica, de valoare exceptionala, cum sunt:

a) specimene rare si colectii de zoologie, botanica, mineralogie si anatomie;

b) trofee de vânat;

c) alte bunuri din aceasta categorie.

5. Bunuri de importanta tehnica, de valoare exceptionala, cum sunt:

a) creatii tehnice unicate;

b) raritati, indiferent de marca;

c) prototipurile aparatelor, dispozitivelor si masinilor din creatia curenta;

d) creatii tehnice cu valoare memoriala;

e) realizari ale tehnicii populare;

f) matritele de compact-discuri si CD-ROM;

g) alte bunuri din aceasta categorie."

3. Articolul 4 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 4

Bunurile aparținând patrimoniului cultural național fac parte, în funcție de importanța sau de semnificația lor istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică și epigrafică, de vechimea, unicătatea sau raritatea lor, din:

a) tezaurul patrimoniului cultural național, denumit în continuare tezaur, alcătuit din bunuri culturale de valoare excepțională;

b) colecțiile publice care figurează în inventarele muzeelor, arhivelor și fondurilor bibliotecilor;

c) inventarele cultelor religioase și ale instituțiilor ecleziastice."

4. Articolul 7 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 7

(1) Autoritățile competente au obligația să facă toate demersurile, potrivit prevederilor legale în vigoare și convențiilor internaționale la care România este parte, pentru redobândirea unor bunuri culturale care au fost exportate ilegal, au fost sustrate din muzee sau colecții ori sunt detinute fără temei legal în străinătate.

(2) Autoritatile competente se angajeaza sa participe la orice operatiune internationala organizata în comun, în baza unui acord de cooperare, în vederea interzicerii si împiedicarii operatiunilor ilicite de import, export si transfer de proprietate al bunurilor culturale."

5.Articolul 10 se modifica si va avea urmatorul cuprins:

"Art. 10

În sensul prezentei legi, prin clasare se înțelege procedura de stabilire a bunurilor culturale mobile care fac parte din tezaur, potrivit art. 4 lit. a)."

6.La articolul 11 punctul 1, dupa litera g) se introduce litera g1) cu urmatorul cuprins:

"g1) pentru bunurile culturale mobile care au parasit ilegal teritoriul României;"

7.Alineatele (1) si (2) ale articolului 15 vor avea urmatorul cuprins:

"Art. 15

(1) Clasarea are ca efect înscrierea bunurilor culturale mobile în Inventarul tezaurului patrimoniului cultural national.

(2) Inventarul tezaurului patrimoniului cultural national este întocmit pe baza ordinelor privind bunurile culturale mobile clasate, de catre directia de specialitate din cadrul Ministerului Culturii si Cultelor. Centralizarea, evidenta informatizata si administrarea documentelor care au stat la baza întocmirii inventarelor se efectueaza de Institutul de Memorie Culturala."

8.Articolul 17 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 17

În timpul desfasurarii procedurii de clasare din oficiu a unui bun cultural mobil, acesta se afla sub regimul de protectie prevazut, potrivit dispozitiilor prezentei legi, pentru bunurile clasate."

9.Alineatul (3) al articolului 19 va avea urmatorul cuprins:

"(3) Ordinul de declasare este luat în evidenta Inventarului tezaurului patrimoniului cultural national, procedându-se la radierea acestuia din inventar."

10.Articolul 20 se abroga.

11.Alineatul (1) al articolului 21 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 21

(1) Ordinul de clasare sau de declasare poate fi contestat de proprietarul ori de titularul dreptului de administrare la Ministerul Culturii si Cultelor, în termen de 30 de zile de la comunicare."

12.Alineatul (4) al articolului 22 va avea urmatorul cuprins:

"(4) Fac exceptie de la prevederile alin. (1) lit. e) proprietarii, persoane fizice si juridice de drept privat, care pot permite, în conditii contractuale, cu respectarea normelor de conservare si restaurare a bunurilor culturale mobile clasate, utilizarea bunurilor culturale mobile clasate în tezaur la organizarea de spectacole, parade ale modei si ca recuzita teatrala si cinematografica."

13. Alineatul (3) al articolului 38 se abroga.

14. Articolul 39 se abroga.

15. Articolul 40 va avea următorul cuprins:

"Art. 40

(1) Prin derogare de la prevederile art. 38 alin. (2), bunurile culturale mobile clasate, aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat, pot fi exportate definitiv numai în cadrul unui schimb de bunuri culturale de aceeași importanță și semnificație culturală și numai în cazuri cu totul excepționale, în care prevalează interesul istoric, științific sau cultural.

(2) Schimbul prevăzut la alin. (1) este aprobat prin ordin al ministrului culturii și cultelor, cu avizul Comisiei Naționale a Muzeelor și Colectiilor.

(3) Bunul cultural obținut prin schimbul prevăzut la alin. (1) urmează regimul juridic al bunului dat în schimb."

16. Litera e) a articolului 53 va avea următorul cuprins:

"e) avizează normele de conservare și de restaurare a bunurilor culturale mobile clasate și stabilește prioritățile de restaurare a acestora;"

17. După capitolul VIII se introduce un nou capitol, capitolul VIII1, cu următorul cuprins:

"CAPITOLUL VIII1: Restituirea bunurilor culturale care au parasit ilegal teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene

Art. 581

Prezentul capitol reglementează restituirea de către statul român a bunurilor culturale care au parasit ilegal teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, începând cu data de 1 ianuarie 1993.

Art. 582

În înțelesul prezentului capitol, bun cultural desemnează, după caz, bunul care face parte din:

- a) tezaur, conform art. 4 lit. a);
- b) tezaurul unui stat membru al Uniunii Europene, în conformitate cu legislația statului respectiv;
- c) colecțiile publice care figurează în patrimoniul și inventarele muzeelor, arhivelor și fondurilor bibliotecilor statului respectiv, membru al Uniunii Europene;
- d) patrimoniul și inventarele cultelor religioase și al instituțiilor ecleziastice din statul respectiv, membru al Uniunii Europene.

Art. 583

În înțelesul prezentului capitol, parasirea ilegală a teritoriului unui stat membru al Uniunii Europene desemnează, după caz:

- a) ieșirea unui bun cultural de pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, cu încălcarea legislației acestui stat în materie de protecție a bunurilor culturale;

b) nerevenirea la sfârșitul unui export temporar legal sau orice încălcare a uneia dintre condițiile acestui export temporar a unui bun cultural.

Art. 584

(1) Dacă în cadrul unei urmăriri penale efectuate în condițiile legii sunt descoperite indicii ca un bun cultural care se găsește pe teritoriul statului român a parasit ilegal teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, statul român notifică statul interesat, în condițiile Legii nr. **704/2001** privind asistența judiciară internațională în materie penală.

(2) Organul de urmărire penală solicită instanței să dispună transmiterea bunului cultural respectiv unei instituții specializate, în vederea conservării.

Art. 585

(1) Orice stat membru al Uniunii Europene poate cere statului român, în condițiile Legii nr. **704/2001**, efectuarea de cercetări în vederea descoperirii locului unde se află, precum și a posesorului sau detentorului unui bun cultural determinat. Cererea trebuie să cuprindă date cu privire la descrierea bunului cultural care face obiectul cererii, precum și informații cu privire la localizarea efectivă sau prezumtivă a bunului cultural.

(2) Dacă, în condițiile alin. (1), bunul cultural este descoperit, statul român notifică această descoperire statului membru al Uniunii Europene, proprietar al bunului, iar procurorul solicită instanței competente să dispună măsuri privind transmiterea bunului cultural respectiv unei instituții specializate, în vederea conservării, în condițiile Legii nr. **704/2001**.

Art. 586

(1) Statul membru al Uniunii Europene, proprietar al bunului cultural descoperit, are dreptul de a verifica dacă bunul respectiv este un bun cultural, în termen de două luni de la data comunicării notificării prevăzute la art. 584 alin. (1) și, după caz, la art. 585 alin. (2).

(2) Măsurile de conservare prevăzute la art. 584 alin. (2) și la art. 585 alin. (2) încetează dacă statul membru al Uniunii Europene interesat nu introduce acțiunea în restituire în termen de un an de la data la care a luat la cunoștință despre locul unde se află bunul cultural și despre identitatea posesorului sau detentorului, în condițiile prezentului capitol.

Art. 587

(1) Acțiunea în restituirea bunului cultural care a parasit ilegal teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene este introdusă de statul interesat la Curtea de Apel București împotriva posesorului sau detentorului bunului.

(2) Acțiunea în restituire prevăzută la alin. (1) trebuie să fie însoțită de următoarele documente:

a) descrierea bunului care face obiectul acțiunii în restituire;

b) declarație conform căreia bunul care face obiectul acțiunii în restituire este un bun cultural;

c) declarație a autorităților competente ale statului membru al Uniunii Europene reclamant, conform căreia bunul cultural a parasit ilegal teritoriul său.

(3) Dacă la data la care este formulată acțiunea în restituire iesirea de pe teritoriul statului membru al Uniunii Europene reclamant nu mai prezintă caracter ilicit, acțiunea este respinsă ca fiind inadmisibilă.

Art. 588

(1) Actiunea în restituire prevazuta la art. 587 alin. (1) se prescrie în termen de un an de la data la care statul membru al Uniunii Europene reclamant a luat la cunostinta despre locul unde se afla bunul cultural si despre identitatea posesorului sau detentorului, dar nu mai târziu de 30 de ani de la data la care bunul cultural a parasit ilegal teritoriul statului reclamant, membru al Uniunii Europene.

(2) În cazul bunurilor culturale care fac parte din colectiile publice prevazute la art. 582 lit. c), precum si pentru bunurile ecleziastice care, în statele membre ale Uniunii Europene, fac obiectul unei protectii speciale, în conformitate cu legile nationale, actiunea în restituire se prescrie în termen de 75 de ani, cu exceptia statelor membre ale Uniunii Europene în care actiunea este imprescriptibila sau în cazul acordurilor bilaterale încheiate de România cu statele membre ale Uniunii Europene, care stabilesc un termen mai mare de 75 de ani.

Art. 589

(1) Curtea de Apel Bucuresti hotaraste restituirea bunului cultural daca s-a stabilit ca bunul care face obiectul actiunii în restituire este un bun cultural în sensul art. 582 si ca parasirea teritoriului national al statului membru al Uniunii Europene are caracter ilegal, în conditiile art. 583.

(2) În conditiile alin. (1), instanta hotaraste acordarea unei despagubiri echitabile posesorului bunului cultural, precum si institutiei specializate care a efectuat masurile de conservare prevazute la art. 584 alin. (2) si la art. 585 alin. (2), dupa caz. Acordarea despagubirii posesorului este dispusa numai în cazul depunerii de catre acesta a tuturor diligentiilor cu ocazia achizitionarii bunului cultural respectiv.

(3) Sentinta Curtii de Apel Bucuresti prin care se dispun restituirea bunului cultural si acordarea despagubirilor prevazute la alin. (2) poate fi atacata cu recurs la Curtea Suprema de Justitie în termen de 15 zile de la comunicare. Curtea Suprema de Justitie va judeca recursul de urgenta.

(4) În cazul admiterii recursului prevazut la alin. (3), Curtea Suprema de Justitie, casând sentinta, va rejudeca litigiul în fond.

(5) Plata despagubirilor prevazute la alin. (2) cade în sarcina statului membru al Uniunii Europene reclamant, se efectueaza în momentul remiterii materiale a bunului care a facut obiectul actiunii în restituire si trebuie sa acopere, dupa caz:

a) cheltuielile efectuate de posesorul de buna-credinta în legatura cu achizitionarea si conservarea bunului cultural;

b) cheltuielile efectuate de institutia specializata în legatura cu conservarea bunului cultural.

(6) Cheltuielile ce decurg din executarea hotarârii judecatoresti prin care se restituie bunul cultural cad în sarcina statului membru al Uniunii Europene reclamant.

(7) Dreptul statului membru al Uniunii Europene reclamant de a intra în posesia bunului cultural care face obiectul restituirii se prescrie în termen de 3 ani de la data la care hotarârea judecatoreasca prin care se dispune restituirea bunului respectiv a ramas definitiva si irevocabila, daca în acest termen statul membru reclamant nu plateste despagubirile prevazute la alin. (2).

Art. 5810

Statul membru al Uniunii Europene reclamant are dreptul la actiunea în regres împotriva persoanei responsabile de iesirea ilegala a bunului cultural de pe teritoriul sau, în cazul în care bunul cultural a fost restituit conform art. 589 alin. (1), precum si atunci când statul respectiv a platit despagubirile prevazute la art. 589 alin. (2).

Art. 5811

Exercitarea dreptului de a introduce actiunea în restituire nu aduce atingere dreptului statului membru al Uniunii Europene reclamant si, dupa caz, al proprietarului bunului cultural care a parasit ilegal teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene de a formula alte actiuni, civile sau penale, în conformitate cu legislatia nationala a statului respectiv."

18.Alineatele (2)-(4) ale articolului 60 vor avea urmatorul cuprins:

"(2) Contravențiile prevazute la alin. (1) lit. a) si b) se sanctioneaza cu amenda de la 5.000.000 lei la 25.000.000 lei.

(3) Contravențiile prevazute la alin. (1) lit. c)-f) se sanctioneaza cu amenda de la 10.000.000 lei la 50.000.000 lei.

(4) Contravențiile prevazute la alin. (1) lit. g)-r) se sanctioneaza cu amenda de la 15.000.000 lei la 75.000.000 lei."

19.Alineatul (1) al articolului 64 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 64

(1) Prevederile prezentei legi, referitoare la contravenții, se completeaza cu dispozitiile Ordonantei Guvernului nr. **2/2001** privind regimul juridic al contravențiilor, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr. **180/2002**, cu modificarile ulterioare, cu exceptia art. 28 si 29."

20.Alineatul (1) al articolului 65 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 65

(1) Executarea de copii, mulaje, tiraje postume sau facsimile de pe bunuri culturale mobile clasate, fara acordul scris al titularului dreptului de administrare ori al proprietarului, potrivit art. 26 alin. (1) sau (2), dupa caz, constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amenda de la 15.000.000 lei la 75.000.000 lei."

21.Articolul 68 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 68

Degradarea, aducerea în stare de neîntrebuintare sau distrugerea din culpa a unui bun cultural mobil clasat constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la o luna la un an sau cu amenda de la 15.000.000 lei la 75.000.000 lei."

22.Art. 70 va avea urmatorul cuprins:

"Art. 70

Efectuarea oricaror operatiuni de export definitiv având ca obiect bunuri culturale mobile clasate, indiferent de titularul dreptului de proprietate, constituie infractiune si se pedepseste cu închisoare de la 3 la 10 ani, iar bunurile se confisca si vor fi transmise în administrare institutiilor publice specializate, cu avizul Comisiei Nationale a Muzeelor si Colectiilor."

23.Dupa articolul 70 se introduce un nou articol, articolul 701, cu urmatorul cuprins:

"Art. 701

(1) Introducerea pe teritoriul statului român, precum și detinerea, comercializarea, organizarea de expoziții sau orice operație privind circulația bunurilor culturale mobile ori provenite din dezmembrarea de bunuri culturale imobile, care fac parte din patrimoniul cultural al unui stat străin, conform dispozițiilor legale ale statului respectiv, și care au fost exportate ilegal, se pedepesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

(2) Bunurile prevăzute la alin. (1) se confiscă și vor fi transmise unor instituții specializate, în vederea conservării și restituirii acestor bunuri statului din al cărui patrimoniu cultural fac parte.

(3) În cazul infracțiunii prevăzute la alin. (1) urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror.

(4) Tentativa se pedepsește."

24. Articolul 72 va avea următorul cuprins:

"Art. 72

Declasarea unui bun cultural mobil, fără respectarea procedurii prevăzute la art. 19, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă de la 25.000.000 lei la 75.000.000 lei."

Art. II

În cuprinsul Legii nr. **182/2000** denumirea Ministerul Culturii se va înlocui cu denumirea Ministerul Culturii și Cultelor, iar sintagma ministrul culturii, prin sintagma ministrul culturii și cultelor.

Art. III

În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, prin hotărâre a Guvernului, vor fi aprobate normele de clasare a bunurilor culturale mobile, normele de conservare și restaurare a bunurilor culturale mobile clasate, normele privind autorizarea laboratoarelor și a atelierelor de conservare și restaurare, normele metodologice privind exportul definitiv sau temporar al bunurilor culturale mobile și normele privind comerțul cu bunuri culturale mobile, cu avizul Comisiei Naționale a Muzeelor și Colectiilor.

Art. IV

Legea nr. **182/2000**, cu modificările ulterioare și cu modificările și completările aduse prin prezenta ordonanță de urgență, se va republica, după aprobarea acesteia din urma de către Parlament, dându-se textelor o nouă numerotare.

..****_

PRIM-MINISTRU

ADRIAN NASTASE

Contrasemnează:

Ministrul culturii și cultelor,

Razvan Theodorescu

Ministru de interne,

Ioan Rus

Ministrul finantelor publice,

Mihai Nicolae Tanasescu

Publicat în Monitorul Oficial cu numarul 232 din data de 5 aprilie 2003